

QENDRA E SHËRBIMEVE ARSIMORE

Matura Shtetërore 2020

Lënda: Ekonomi

Tiranë 2020

1. Andi dëshiron të blejë një kompjuter të ri, por shoku i tij i thotë se do të ketë ulje të konsiderueshme çmimesh për kompjuterët. Cili është faktori që mund të ndikojë kërkesën për kompjuter në këtë rast? **1 pikë**
- A) Shijet dhe preferencat e konsumatorit.
B) Çmimi i faktorëve të prodhimit të mallit.
C) **Pritjet dhe parashikimet për çmimin e mallit.**
D) Çmimet e mallrave të tjerë të lidhura me mallin e dhënë.
2. Kërkesa për një produkt bëhet më pak elastike kur produkti: **1 pikë**
- A) është mall luksi.
B) **është i domosdoshëm.**
C) ka shumë zëvendësues.
D) zë një përqindje të lartë në buxhetin e konsumatorit.
3. Nëse çmimi i një malli do të rritet, lakorja e kërkesës për mallin tjetër të lidhur me të do të zhvendoset djathtas. Këto dy të mira quhen: **1 pikë**
- A) të mira normale.
B) të mira inferiore.
C) të mira plotësuese.
D) **të mira zëvendësuese.**
4. Çmimi i mallit A në treg u rrit 15 %, sasia e blerë e këtij malli u ul 30%. Në këtë rast themi që për mallin A ka: **1 pikë**
- A) ofertë elastike.
B) ofertë joelastike.
C) **kërkesë elastike.**
D) kërkesë joelastike.
5. Nëse norma e interesit do të rritej nga 5% në 8% kjo do të bënte që: **1 pikë**
- A) **firmat të blinin më pak kapital.**
B) firmat do të eksportnin më shumë.
C) firmat do të blinin më shumë kapital.
D) firmat nuk do të ndikoheshin fare nga kjo rritje.

6. Firma vepron në periudhë afatshkurtër prodhimi kur: **1 pikë**
- A) **njëri nga faktorët e prodhimit është i fiksuar.**
B) vepron ligji i të ardhurave marginale rritëse.
C) periudha e prodhimit është më shumë se një vit.
D) të gjithë faktorët e prodhimit janë të ndryshueshëm.
7. Forma e biznesit që kërkon një statut, ku përcaktohen rregullat e funksionimit të tij, është një: **1 pikë**
- A) **korporatë.**
B) biznes i vogël.
C) firmë me ortakë.
D) firmë individuale.
8. Zbatimi i parimit të ekonomizimit për konsumatorin nënkupton: **1 pikë**
- A) arritjen e fitimit maksimal.
B) plotësim të të gjitha nevojave.
C) plotësim të të gjitha dëshirave.
D) **zgjedhje optimale në kushtet e pamjaftueshmërisë.**
9. Familja e Albës përbëhet nga tre persona, Alba dhe prindërit e saj. Të ardhurat mujore janë gjithsej 120 000 lekë. Ata kanë vendosur të planifikojnë shpenzimet e tyre duke krijuar një buxhet. Shpenzimet e domosdoshme janë planifikuar 82 000 lekë ndërsa shpenzimet jo të domosdoshme 14 000 lekë. Vlera e kursimit të familjes së Albës do të jetë: **1 pikë**
- A) 0 lekë.
B) **24 000 lekë.**
C) 38 000 lekë.
D) 106 000 lekë.

10. Produkti marginal fizik tregon: **1 pikë**

- A) tërësinë e faktorëve të prodhimit në periudhën afatshkurtër.
- B) nga produkti i përgjithshëm fizik sa i takon të ketë prodhuar një punëtor.
- C) sasinë maksimale të produktit që ka prodhuar firma duke përdorur faktorët e prodhimit.
- D) shtesën në produktin e përgjithshëm kur ndryshon me një njësi faktori i ndryshueshëm.**

11. Cila nga alternativat e mëposhtme tregon koston për njësi të produktit? **1 pikë**

- A) Kostoja fikse.
- B) Kostoja margjinale.
- C) Kostoja e ndryshueshme.
- D) Kostoja mesatare e përgjithshme.**

12. Lakorja e kërkesës së firmës individuale në konkurrencë të plotë është lakorja e: **1 pikë**

- A) koston totale.
- B) të ardhurave totale.
- C) të ardhurave variabël.
- D) të ardhurave margjinale.**

13. Tabela e mëposhtme na jep një firmë që vepron në konkurrencë të plotë si në tregun e produkteve dhe në tregun e punës. Çmimi i produktit është 10 njësi paraje, ndërsa paga e një punëtori është 20.

L	0	1	2	3
TPP	0	10	15	18

Sa janë të ardhurat margjinale nga produkti punë kur firma punëson punëtorin e dytë? **1 pikë**

- A) 10
- B) 30
- C) 50**
- D) 70

14. Radhët e gjata në pritje për të blerë tipin e fundit të aparatit celular, tregojnë që në treg ka: **1 pikë**

- A) tepriçë oferte.
- B) ekuilibër tregu.
- C) tepriçë kërkesë.**
- D) mungesë kërkesë.

15. Konkurrenca e bizneseve për punë më të kualifikuar çon në: **1 pikë**

- A) uljen e çmimit të faktorit punë.
- B) rritjen e çmimit të faktorit punë.**
- C) uljen e numrit të të punësuarve.
- D) rritjen e numrit të të punësuarve.

16. Arbri vendos që burimet financiare që zotëron t'i shtojë duke investuar në një biznes. Cili është parimi i ekonomizimit që nxit Arbrin për këtë investim? **1 pikë**

- A) Arritja e KMP.
- B) Maksimizimi i fitimit.**
- C) Maksimizimi i mirëqenies.
- D) Maksimizimi i kënaqësisë.

17. Konceptimi të mira normale-të mira inferiore, lidhet me: **1 pikë**

- A) çmimin.
- B) të ardhurat.**
- C) preferencat.
- D) parashikimet.

18. Cikli i prodhimit të një libri është më i gjatë se ai i prodhimit të një reviste. Oferta e librit krahasuar me revistën, paraqitet: **1 pikë**

- A) elastike.
- B) joelastike.**
- C) plotësisht elastike.
- D) plotësisht joelastike.

19. Një individ merr 5,2% të fitimit të një shoqërie aksionere. Cili është kriteri mbi të cilin bazohet kjo e drejtë e tij? **1 pikë**

- A) Kësti i radhës në %.
- B) Norma vjetore në %.
- C) **Aksionet që zotëron në %.**
- D) Interesat e grumbulluara në %.

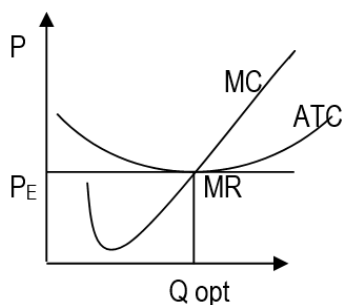
20. Kur firma nuk prodhon asnjë njësi produkti, shpenzimet e përgjithshme të saj janë të barabarta me shpenzimet: **1 pikë**

- A) **për faktorët e fiksuar.**
- B) mesatare totale të firmës.
- C) për faktorët e ndryshueshëm.
- D) për njësinë e fundit të prodhuar.

21. Zhvendosja majtas e lakores së ofertës, në kushtet kur faktorët e tjerë mbeten të pandryshuar, do të çojë në: **1 pikë**

- A) nivel më të ulët se çmimi i ekuilibrit të mëparshëm.
- B) **sasi më të vogël se sasia e ekuilibrit të mëparshëm.**
- C) sasi më të madhe se sasia e ekuilibrit të mëparshëm.
- D) nuk do të ketë ndryshim as në çmim as në sasinë e ekuilibrit.

22. Nëse firma në konkurrencë të plotë në periudhë afatshkurtër ka treguesit e pasqyruar si në grafikun e mëposhtëm, atëherë ajo rezulton me: **1 pikë**

- A) **fitim normal.**
- B) fitim oportun.
- C) fitim kontabël.
- D) fitim ekonomik.

23. Rritja e kërkesës për biçikleta në treg do të shkaktojë: **1 pikë**

- A) uljen e ofertës për biçikleta në treg.
- B) uljen e të ardhurave nga shitja e biçikletave.
- C) uljen e kërkesës për punëtorë që prodhojnë biçikleta.
- D) **rritjen e kërkesës për punëtorë që prodhojnë biçikleta.**

24. Kostoja oportune përfaqëson: **1 pikë**

- A) vlerën e mallit të blerë.
- B) vlerën e mallit të shitur.
- C) vlerën e punës për prodhimin e mallit.
- D) **vlerën e alternativës më të mirë të sakrifikuar.**

25. Tabela e mëposhtme na tregon të dhënat mbi çmimin, sasinë e kërkuar dhe sasinë e ofruar në tregun e biçikletave.

Kombinimet	Çmimi	Sasia e kërkuar	Sasia e ofruar
A	10 000	90	10
B	20 000	80	30
C	30 000	50	50
D	40 000	30	80

Në këtë rast kemi: **1 pikë**

- A) $P_E = 10\ 000$.
- B) $P_E = 20\ 000$.
- C) **$P_E = 30\ 000$.**
- D) $P_E = 40\ 000$.

26. Sasia optimale që i siguron fitim maksimal firmës në periudhë afatshkurtër, përcaktohet nga kushti: **1 pikë**

- A) **MR=MC**
- B) MR=MPP
- C) MR=AFC
- D) MR=ATC

27. Në sistemin e sipërmarrjes së lirë, të gjithë agentët ekonomikë kanë motiv kryesor:
1 pikë

- A) shitje sa më të shumta.
- B) blerje sa më të shumta.
- C) shpenzime sa më të ulëta.
- D) përfitimin më të madh të mundshëm.**

28. Struktura e tregut me një firmë të vetme në treg, quhet:
1 pikë

- A) oligopol.
- B) monopol.**
- C) konkurrencë e plotë.
- D) konkurrencë monopolistike.

29. Nëse çmimi i karburantit në treg ulet, kërkesa për makina në treg do të rritet. Karburanti dhe makina në këtë rast janë:
1 pikë

- A) të mira normale.
- B) të mira inferiore.
- C) të mira plotësuese.**
- D) të mira zëvendësuese.

30. Në periudhën afatgjatë rezulton që: **1 pikë**

- A) shpenzimet për punën janë fikse.
- B) të gjitha shpenzimet janë të fiksuara.
- C) shpenzimet për kapitalin janë të fiksuara.
- D) të gjitha shpenzimet janë të ndryshueshme.**

31. Kur çmimi i një produkti u rrit nga 50 në 100 lekë, sasia e ofruar për të nuk ndryshoi, ajo mbeti 80 kg. Oferta për këtë produkt është: **1 pikë**

- A) elastike.
- B) joelastike.
- C) plotësisht elastike.
- D) plotësisht joelastike.**

32. Tabela e mëposhtme na tregon të dhëna mbi çmimin, sasi të kërkuara dhe të ofruara në treg për një produkt. Blerësit besojnë se çmimi i mallit do të rritet në të ardhmen, prandaj sasia e kërkuar ndryshon me 50 kg për çdo nivel çmimi. Nëse faktorët e tjerë do të mbeten të pandryshuar, atëherë: **1 pikë**

Kombinimi	Çmimi	Sasia e kërkuar	Sasia e ofruar
A	100	0	150
B	80	20	120
C	60	40	90
D	40	60	60
E	20	80	30

- A) Çmimi i ri ekuilibër do të jetë 60 dhe sasia e re ekuilibër 60.
- B) Çmimi i ri ekuilibër do të jetë 60 dhe sasia e re ekuilibër 90.**
- C) Çmimi i ri ekuilibër do të jetë 60 dhe sasia e re ekuilibër 120.
- D) Çmimi i ri ekuilibër do të jetë 60 dhe sasia e re ekuilibër 150.

33. Nëse në një zonë të caktuar kemi një numër të madh biznesesh fast-food që konkurrojnë me njëri – tjetrin, kjo do të bëjë që produktet e tyre të kenë: **1 pikë**

- A) çmim më të ulët dhe cilësi më të ulët.
- B) çmim më të ulët dhe cilësi më të lartë.**
- C) çmim më të lartë dhe cilësi më të ulët.
- D) çmim më të lartë dhe cilësi më të lartë.

34. Lakorja e ofertës së tokës bujqësore në periudhë afatshkurtër është: **1 pikë**

- A) elastike.
- B) joelastike.
- C) plotësisht elastike.
- D) plotësisht joelastike.**

35. Tabela e mëposhtme na tregon sasinë e produktit të prodhuar, çmimin dhe koston e firmës në periudhë afatshkurtër.

Q	0	1	2	3	4	5	6
P	40	35	30	25	20	15	10
TC	30	40	60	75	115	155	215

Sasia optimale që duhet të prodhojë kjo firmë është: **1 pikë**

A) 3 njësi produkti.

B) 4 njësi produkti.

C) 5 njësi produkti.

D) 6 njësi produkti.

36. Glaudi blen çdo ditë një litër qumësht. Çmimi i qumështit u rrit, por Glaudi nuk e ndryshoi sasinë e qumështit dhe blen përsëri një litër. Në këtë rast, kërkesa e tij për qumësht është: **1 pikë**

A) elastike.

B) joelastike.

C) me elasticitet njësi.

D) plotësisht joelastike.

37. Problemet, për të cilat tregu nuk jep zgjidhje efiçente, quhen: **1 pikë**

A) eksternalitete.

B) të mira publike.

C) të mira private.

D) dështime të tregut.

38. Qeveria, me një ligj të veçantë, përcakton pagën minimale për punonjësit. Ky çmim i përcaktuar nga qeveria është: **1 pikë**

A) çmim tregu.

B) çmim tavan.

C) çmim monopol.

D) çmim dysheme.

39. Firmat mund ta diferencojnë produktin e tyre nëpërmjet: **1 pikë**

A) krijimit të imazhit.

B) hyrjes së lirë në treg.

C) pranimit të çmimit të tregut.

D) normës së lartë të përqendrimit në treg.

40. Nëse në një vit diplomohen një numër shumë i madh juristësh, kjo do të shkaktonte: **1 pikë**

A) ulje të kërkesës për juristë dhe ulje të pagës së tyre.

B) rritje të ofertës së juristëve dhe rritje të pagës së tyre.

C) ulje të kërkesës për juristë dhe rritje të pagës së tyre.

D) rritje të ofertës së juristëve dhe ulje të pagës së tyre.

41. Cilët nga agjentët e mëposhtëm ekonomikë janë subjekt i taksave speciale? **1 pikë**

A) Korporatat.

B) Firmat e vogla.

C) Firmat me ortakë.

D) Firmat individuale.

42. Mbajtësi i obligacioneve të një korporate ka të drejtën të marrë: **1 pikë**

A) dividend nga firma.

B) pjesë në drejtimin e korporatës.

C) normë vjetore në përqindje rritëse.

D) normë vjetore në përqindje të përcaktuar.

43. Nëse firmat mund ta shesin mallin vetëm me çmimin që përcakton tregu, pra të pranojnë çmimin e tregut, atëherë ato janë pjesë e strukturës: **1 pikë**

A) oligopol.

B) monopol.

C) konkurrencë e plotë.

D) konkurrencë monopolistike.

44. Firma "ALB sh.p.k." shtoi kapacitetet magazinuese për produktin e gështenjave. Ky veprim i saj do të ndikojë në: **1 pikë**

- A) rritjen e ofertës së gështenjave.
- B) rritjen e kërkesës së gështenjave.
- C) elasticitetin e ofertës së gështenjave.**
- D) elasticitetin e kërkesës së gështenjave.

45. Kostoja oportune është: **1 pikë**

- A) kostoja e blerjes së çdo lloj të mire.
- B) kostoja e njësisë së parë të prodhuar.
- C) kostoja e një njësie shtesë të prodhuar në një linjë prodhimi.
- D) kostoja e mallit nga i cili hiqni dorë për të blerë një mall tjetër.**

46. Firma, e cila vepron në një treg me shumë shitës që diferencojnë produktin, i përket strukturës së tregut: **1 pikë**

- A) oligopol.
- B) monopol.
- C) konkurrencë e plotë.
- D) konkurrencë monopolistike.**

47. Çmimi i mallit A rritet me 10% dhe kërkesa për mallin B të lidhur me të, rritet me më shumë se 10%. Në këtë rast mallrat A dhe B janë: **1 pikë**

- A) të mira normale.
- B) të mira inferiore.
- C) të mira plotësuese.
- D) të mira zëvendësuese.**

48. Për një të mirë, rritja 5% në çmim sjell uljen me 15% në sasi. Në këtë rast: **1 pikë**

- A) oferta është elastike.
- B) kërkesa është elastike.**
- C) oferta është joelastike.
- D) kërkesa është joelastike.

49. Nëse rritet çmimi i siguracionit të makinave: **1 pikë**

- A) sasia e kërkuar e makinave do të rritet.
- B) lakorja e kërkesës për makina zhvendoset majtas.**
- C) lakorja e kërkesës për makina zhvendoset djathtas.
- D) sasia e kërkuar për sigurimin e makinave do të rritet.

50. Kostoja fikse e një firme është 10 000 euro. Firma prodhon 1000 njësi produkti dhe në këtë nivel prodhimi ka kosto mesatare të ndryshueshme 20 euro. Sa është kostoja e përgjithshme mesatare për këtë sasi prodhimi? **1 pikë**

- A) 20
- B) 30**
- C) 40
- D) 50

51. Mënyra se si një shoqëri ndërvepron për të prodhuar dhe shpërndarë të mirat dhe shërbimet quhet: **1 pikë**

- A) sistem ekonomik.**
- B) tregues ekonomik.
- C) funksion prodhimi.
- D) mirëqenie ekonomike.

52. Ligji i të ardhurave marginale rënese përshkruan: **1 pikë**

- A) lidhjen e kostos së përgjithshme me të ardhurat e përgjithshme.
- B) lidhjen e sasisë optimale me të ardhurat e përgjithshme të firmës.
- C) lidhjen mes sasisë optimale dhe shpenzimeve të përgjithshme të firmës.
- D) lidhjen midis faktorëve të prodhimit dhe produktit të prodhuar në periudhë afatshkurtër.**

53. Tregu në të cilin mund të blihen dhe shiten letra me vlerë, quhet:

1 pikë

- A) bursë.
- B) tregu i parasë.
- C) tregu i huasë.
- D) tregu i punës.

54. Era kohët e fundit ka krijuar biznesin e saj në formën e firmës individuale. Cila nga alternativat e mëposhtme përbën përparësi për firmën e saj?

1 pikë

- A) Jetëgjatësia e firmës.
- B) Fitimi i pashpërndarë.
- C) Përgjegjësia e pakufizuar.
- D) Mundësia për financimin e firmës.

55. Cilin nga treguesit e mëposhtëm mund të llogarisim me ndihmën e bilancit të firmës?

1 pikë

- A) Vlerën neto.
- B) Fitimin kontabël.
- C) Fitimin ekonomik.
- D) Të ardhurat e përgjithshme.

56. Qeveria, ndërhyr në ekonominë e tregut për shkak se tregu:

1 pikë

- A) rrit konkurrencën.
- B) zbut konkurrencën.
- C) njeh dështime dhe papërsosmëri.
- D) i përdor burimet në mënyrë efiçente.

57. Cili nga faktorët e mëposhtëm do të rriste ofertën për grurë në treg?

1 pikë

- A) Rritja e çmimit të punimit të tokës.
- B) Kushtet e papërshtatshme të motit.
- C) Qeveria u jep subvencione fermerëve.
- D) Qeveria rrit taksat mbi produktet bujqësore.

58. Cila nga shtyllat e sipërmarrjes së lirë nxit përdorimin e burimeve në mënyrë sa më efiçente?

1 pikë

- A) Çmimi.
- B) Prona private.
- C) Aftësia sipërmarrëse.
- D) Konkurrenca midis blerësve.

59. Ela ka dëshirë që të marrë një kredi konsumatore për blerjen e pajisjeve elektroshtëpiake. Cila nga alternativat e mëposhtme përbën një disavantazh për Elën?

1 pikë

- A) Normat e ulëta të interesit.
- B) Procedurat për marrjen e kredisë.
- C) Kthimi i kredisë nëpërmjet pagesave me këste.
- D) Nxitja për të shpenzuar më shumë se mundësitë.

60. Nëse firma duhet të mësojë se sa i kushton prodhimi i një njësie shtesë produkti, ajo duhet të llogarisë:

1 pikë

- A) koston margjinale.
- B) koston mesatare fikse.
- C) koston mesatare totale.
- D) koston mesatare variabël.